

УВОД

Настанак и поријекло локалне самоуправе вежу се за средњовјековну феудалну државу од XI до XIV вијека. Даљи развој и успон локалне самоуправе дешава се у доба грађанске либералне државе, те након грађанских револуција. Од тада се самоуправа конституише као комунална и локална слободна власт грађана која се врши у градовима, селима, општинама, окрузима.

Локална заједница постаје носилац локалне самоуправе и као таква је у неким пословима и надлежностима, у границама правног поретка, самостална од државе и њених органа. Према томе, локална самоуправа означава статус локалне заједнице у односу на државу, тако што има своје изворно овлашћење која се односе на битна животна питања грађана. Становници локалних заједница стварали су бројне организационе и друге форме за заједнички живот и рад и рјешавање заједничких животних проблема.

Историјски посматрано локална самоуправа је схватана различито и развијана дуго и у различитим условима. Но, у савременом свијету, може се рећи да у ствари постоји веома мали број држава у којима не постоји локална самоуправа, без обзира на то како се називају ти системи управљања у локалним заједницама. У највећем броју држава локална самоуправа је и категорија њиховог уставног система, и то као резултат дубоког утемељеног увјерења да се ради о важном елементу демократског развоја и рационалне организације друштва. Стога је она не само дио друштвеног и државног уређења него и дио политичког система.

Такође се може рећи да у највећем броју демократски одређених држава право на локалну самоуправу је уставом гарантовано као облик управљања локалним пословима, који се, у основи изражава у сљедећем:

- да становници одређеног локалитета (насеља, мјеста, општине, града и др.) имају право да непосредно или преко од њих изабраних представничких органа одлучују о пословима који су од значаја за живот и развој те локалне заједнице;
- да становници односног локалитета врше контролу над радом органа којима су повјерили вршење послова од значаја за ту локалну заједницу;
- да постоје изворна материјално-финансијска средства за извршавање својих надлежности и да самостално располажу тим средствима;
- да органи локалне самоуправе имају самостална нормативна овлашћења за уређивање права из домена локалне самоуправе, доношењем својих аката, у складу са уставом и законом;
- да се односи између органа локалне самоуправе и органа државне власти заснивају на правима и дужностима утврђеним уставом и законом, уз стално јачање међусобне сарадње и пружање стручне помоћи, на принципу равноправности а без субординације;
- да централни органи државне власти имају право вршења надзора над законитошћу рада органа локалне самоуправе, али не и право оцјене цијелисходности тог њиховог рада.

Државе се међусобно значајно разликују, поред осталог и по положају и значају који у њима има локална самоуправа. То је резултат великог броја фактора. Но то, свакако утиче на разлике у историјско-традицијским, идејним и теоријским основама на којима се она базира, али првенствено чињеница што су суштина и структура локалне самоуправе одређени типом друштвеног уређења, обликом унутрашње